

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 191/18
Luxemburgissa 10.12.2018

Tuomio asiassa C-621/18
Wightman ym. v. Secretary of State for Exiting the European Union

Yhdistynyt kuningaskunta voi peruuttaa yksipuolisesti ilmoituksen aikomuksestaan erota Euroopan unionista

Tällainen peruuttaminen, josta Yhdistynyt kuningaskunta päättää omien valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti, johtaisi siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta jää unioniin ehdoin, jotka pysyvät ennallaan siltä osin kuin on kyse sen asemasta jäsenvaltiona

Yhdistyneessä kuningaskunnassa 23.6.2016 järjestetyssä kansanäänestyksessä enemmistö kansasta puolsi sitä, että Yhdistynyt kuningaskunta eroaa Euroopan unionista. Iso-Britannian pääministeri ilmoitti 29.3.2017 Eurooppa-neuvostolle SEU 50 artiklan mukaisesti, että Yhdistynyt kuningaskunta aikoo erota unionista. Kyseisessä artiklassa määrätään, että tällaisen ilmoituksen tehtyään asianomainen jäsenvaltio neuvottelee ja tekee unionin kanssa erosopimuksen. Perussopimuksia lakataan siis soveltamasta asianomaiseen jäsenvaltioon sinä päivänä, jona erosopimus tulee voimaan tai, jollei sopimusta ole, kahden vuoden kuluttua eroaikomusta koskevasta ilmoituksesta, jollei kyseistä määräaikaa ole mahdollisesti pidennetty.

Jotkut Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin, Skotlannin parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet toimittivat 19.12.2017 Court of Sessionille (ylin siviilituomioistuin, Skotlanti, Yhdistynyt kuningaskunta) judicial review -hakemuksen sen selvittämiseksi, voidaanko SEU 50 artiklassa tarkoitettu ilmoitus peruuttaa yksipuolisesti ennen kahden vuoden määräajan päättymistä siten, että peruuttamisen seurauksena Yhdistynyt kuningaskunta jäisi unioniin. Court of Session esitti 3.10.2018 tätä koskevan ennakkoratkaisukysymyksen unionin tuomioistuimelle ja täsmensi, että tällaisen vastauksen johdosta House of Commonsin (alahuone) jäsenet saavat tietää, kun heidän on otettava kantaa erosopimukseen, onko niin, ettei vaihtoehtoja ole pelkästään kaksi vaan kolme eli eroaminen unionista ilman sopimusta, eroaminen unionista sopimusteitse tai eroaikomusta koskevan ilmoituksen peruuttaminen ja Yhdistyneen kuningaskunnan jääminen unioniin.

Koska Court of Sessionin pyyntö on kiireellinen etenkin siitä syystä, että erosopimus voidaan ratifioida ainoastaan, jos Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentti hyväksyy erosopimuksen ja puitteet, jotka sääntelevät Yhdistyneen kuningaskunnan myöhempiä suhteita unioniin, Court of Session on pyytänyt, että asia käsitellään nopeutetussa menettelyssä, ja unionin tuomioistuimen presidentti on hyväksynyt kyseisen pyynnön.¹ Nopeutetun menettelyn avulla unionin tuomioistuin voi ratkaista erityisen kiireelliset asiat nopeasti lyhentämällä määräajat minimiin ja myöntämällä asialle ehdottoman etusijan.

Tänään antamassaan tuomiossa unionin tuomioistuin, joka on käsitellyt asiaa täysistunnossa, katsoo, että kun jäsenvaltio on ilmoittanut Eurooppa-neuvostolle aikomuksestaan erota Euroopan unionista, kuten Yhdistynyt kuningaskunta on tehnyt, kyseinen jäsenvaltio voi peruuttaa tämän ilmoituksen yksipuolisesti.

Tämä mahdollisuus on olemassa niin kauan kuin unionin ja asianomaisen jäsenvaltion välillä tehty erosopimus ei ole tullut voimaan tai, jos tällaista sopimusta ei ole tehty, niin kauan kuin kahden vuoden määräaika, joka alkaa kulua siitä, kun aikomuksesta erota Euroopan unionista on ilmoitettu, ja jota mahdollisesti pidennetään, ei ole vielä päättynyt.

¹ Unionin tuomioistuimen presidentin 19.10.2018 antama määräys Wightman ym. ([C-621/18](#)).

Peruuttamisesta on päätettävä demokraattisen prosessin päätteeksi kansallisten valtiosäännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Tämä yksiselitteinen ja ehdoton päätös on toimitettava kirjallisesti Eurooppa-neuvostolle.

Tällainen peruuttaminen vahvistaa asianomaisen jäsenvaltion kuulumisen Euroopan unioniin ehdoin, jotka pysyvät ennallaan siltä osin kuin on kyse sen asemasta jäsenvaltiona, ja sillä saatetaan eromenettely päätökseen.

Unionin tuomioistuin toteaa ensin tuomionsa perusteluissa, että Court of Sessionin mukaan pääasiassa tuodaan esiin kiistanalainen kysymys, joka on oikeusriidan perustana ja joka kyseisen tuomioistuimen on ratkaistava, ja että Court of Sessionin ratkaisulla voidaan selvittää niitä vaihtoehtoja, jotka Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin jäsenillä, joiden on otettava kantaa Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin välillä neuvotellun sopimuksen ratifioimiseen, on harkittavinaan. Unionin tuomioistuin huomauttaa vastauksena Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen ja komission esittämiin tutkittavaksi ottamista koskeviin väitteisiin, että Court of Sessionin sille esittämä kysymys SEU 50 artiklan tulkinnasta on merkityksellinen eikä se ole hypoteettinen, koska juuri tämä kysymys muodostaa Court of Sessionin käsiteltävänä olevan oikeusriidan kohteen.

Unionin tuomioistuin toteaa asiakysymyksen osalta, että SEU 50 artiklassa ei tarkastella nimenomaisesti eroamisaikomuksen peruuttamista. Siinä ei nimenomaisesti kielletä eikä nimenomaisesti sallita sitä.

Unionin tuomioistuin kuitenkin huomauttaa, että SEU 50 artiklalla on kaksi tavoitetta, joita ovat yhtäältä vahvistaa jäsenvaltion suvereeni oikeus erota unionista ja toisaalta ottaa käyttöön menettely, jonka avulla tällainen eroaminen voidaan toteuttaa hyvässä järjestyksessä. Unionin tuomioistuimen mukaan peruuttamisoikeuden suvereeni luonne puoltaa sitä, että asianomaisella jäsenvaltiolla on niin kauan kuin erosopimus ei ole tullut voimaan tai, jos erosopimusta ei ole tehty, niin kauan kuin kahden vuoden määräaika, jota on mahdollisesti pidennetty, ei ole päättynyt, oikeus peruuttaa ilmoitus aikomuksestaan erota unionista.

Koska aikomusta erota unionista koskevan ilmoituksen peruuttamista ei ole säännelty nimenomaisella määräyksellä, kyseiseen peruuttamiseen sovelletaan SEU 50 artiklan 1 kohdassa määrättyjä sääntöjä, joten siitä voidaan päättää yksipuolisesti asianomaisen jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Se, että jäsenvaltio **peruuttaa** eroaikomustaan koskevan ilmoituksen, **kuvastaa suvereenia päätöstä säilyttää Euroopan unionin jäsenvaltion asema**, jota ei keskeytetä tai muuteta mainitun ilmoituksen seurauksena.

Unionin tuomioistuimen mukaan olisi vastoin perussopimusten tavoitetta, jona on luoda yhtä läheisempi Euroopan kansojen välinen liitto, pakottaa eroamaan jäsenvaltio, joka sen jälkeen, kun se on ilmoittanut aikomuksestaan erota unionista valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti demokraattisen prosessin päätteeksi, päättää peruuttaa kyseistä aikomusta koskevan ilmoituksen tällaisen prosessin yhteydessä.

Jos Eurooppa-neuvoston olisi hyväksyttävä, kuten neuvosto ja komissio ehdottavat, peruuttamisoikeus yksimielisesti, suvereeni yksipuolinen oikeus muuttuisi ehdolliseksi oikeudeksi; tämä olisi ristiriidassa sen periaatteen kanssa, jonka mukaan jäsenvaltiota ei voida pakottaa eroamaan unionista vastoin tahtoaan.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106